

VĚDĚLI JSTE?

VĚTŠINA AUTORŮ ZMIŇOVANÝCH SOCH JSOU BRŇÁCI, AŽ UŽ PŮVODEM NEBO TU BYDLELI!

for
visitors

poznávejme hravě
www.forvisitors.cz

www.stabilstudio.cz

© Námět: Zina Čechová. Autoři: Lenka Mrázová, Barbora Svátková. Ilustrace Martina Staňková. 2021
PROHLÁŠENÍ: OŽÍVAJÍ!... Po stopách soch ve veřejném prostoru je našim autorským dílem a vztahuje se na něj autorský zákon.

OŽÍVAJÍ!...

Po stopách soch ve veřejném prostoru

Jsou zdánlivě strnulé, nehybné...a přesto, když víte, jak se dívat... OŽÍVAJÍ...

přeložte napůl a vznikne složka na karty

TRASA

MHD: trol č. 34, zastávka „Vychodilova“ ► po celé trase hledejte sochy označené v mapě čísly 1-10 ► nápověda: po č. 8 pátrejte v ulici Šmejkalova 110-112, po soše č. 9 na Horákově 16. Desátá socha se skrývá v podloubí vily ► na závěr se svezte **MHD:** tram č. 11, zastávka „Bráfova“ (jede na zast. Komín – vozovna, přestup na tram č. 3, 10 do centra Brna).

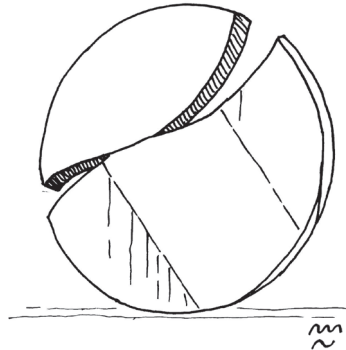
1

OŽÍVAJÍ !...

Po stopách soch ve veřejném prostoru

Vidíte ji? Je kulatá, kutálí se...
Jmenuje se DOTYK.
Schválně, běžte si sáhnout!
Položte na ni dlaň... jaká je na dotyk?

Její druhé jméno je POHYB ŽIVOTA...
Jak se vlastně pohybuje život?
Často to s námi prostě jen tak koulí...
Víte co? Zkuste sochu pomyslně rozpohybovat! Vytvořte sami nebo všichni dohromady u sochy jakýkoliv koulivý pohyb, cokoliv vás napadne – můžete se točit, tančit, kutálet kamínek... ladí vám to?

*Autor sochy: František Šenk,
Dotyk / Pohyb života,
socha byla původně součástí
vodního prvku, 1975*

Všimli jste si?

Chybějící místa v kruhu vypadají tak,
že kdyby se kruh přimkl na jednu stranu,
polovina kruhu se uzavře,
zatímco druhá se otevírá ještě více a naopak...
Asi jako v životě...
nemožnost dosáhnout dokonalosti tohoto kruhu
stejně jako domnělá nemožnost
dosáhnout dokonalosti života...
a přece, když se podíváte ještě jednou,
kruh, který představuje socha,
je dokonalý, stejně jako život sám...

2

OŽÍVAJÍ !...

Po stopách soch ve veřejném prostoru

Autor sochy: Konrád Babraj, Sedící žena, 1982

Posadte se. Stejně jako ona, SEDÍCÍ ŽENA.
Možná byla unavená. Možná si chtěla jen tak sednout a přemýšlet.
V klidu parku. Možná na někoho čeká... Jaký je to pocit? Co si asi myslí?
Co napadá vás, když chvíli sedíte jako ona?

K vytvoření sedící sochy z vlastního těla využijte nedaleké nízké zídky nebo si zkuste sednout jen tak do vzduchu ☺ – mimochodem, možná by se soše v parku víc líbilo, kdyby lidé mohli – a měli na čem – v její blízkosti posedět a dělat jí společnost... co myslíte?

3

OŽÍVAJÍ !...

Po stopách soch ve veřejném prostoru

Tahle socha je speciální. Je darem, poctou, vyjádřením obdivu.
Jde o poctu sochařky sochaři.

RŮŽE K POCTĚ SOCHAŘE V. MAKOVSKÉHO.

Cítíte tu krásu? Jaký se vám vybaví pocit?

Zabalená nezabalená. Jen předat obdarovanému.

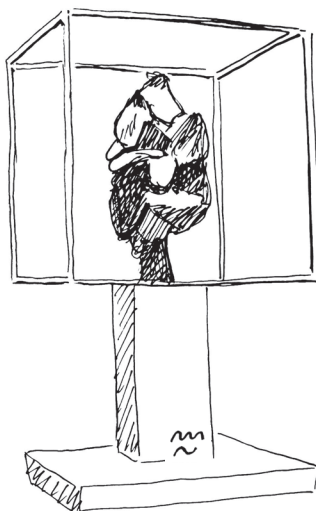
Jak se předává růže? Jak se předává dar?

Zkuste vytvořit optický klam! Vyfotografujte se tak, jako byste tuhle růži někomu předávali.

[#denikjedneprochazky](#)

Komu růži věnujete vy?

P. S. Koukněte se kolem... Co myslíte, inspirovala socha své okolí?

Autorka sochy : Sylva Lacinová-Jílková, Růže k poctě sochaře V. Makovského, 1981. Sochu vytvořila jako poctu svému pedagogovi, dalšímu brněnskému sochaři Vincenci Makovskému, po němž je tohle náměstí pojmenované.

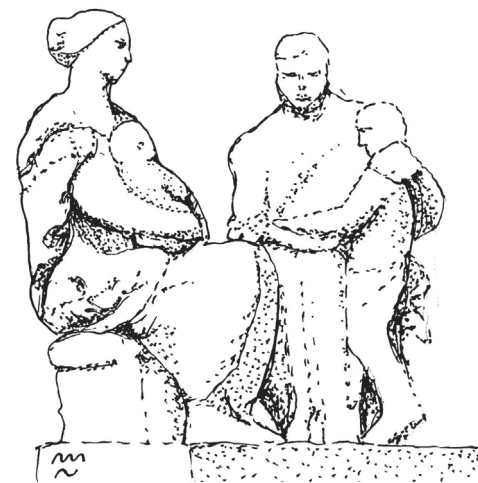
4

OŽÍVAJÍ !...

Po stopách soch ve veřejném prostoru

Pozorně si sousoší prohlédněte. Jakou má podle vás náladu?
Jak se jednotlivé postavy cítí? Co se jim honí hlavou?

Sousoší se jmenuje RODINA. Jak vnímáte rodinu vy? Stejně jako sochař,
nebo byste něco udělali jinak?

Autor sochy: Konrád Babraj, Rodina, 1981

Zahrajte si na sochaře! Z vlastních těl sochu pomyslně přetvořte podle svých představ! Můžete hýbat s postavami, změnit jim výraz obličeje... cokoliv, aby to vyjadřovalo váš vlastní pocit, když se řekne rodina.

A pokud vás společně na vycházce není tolik, nevadí – představte si, kdo tvoří sousoší vaší rodiny a kde se v něm nacházíte vy? Jak se tváříte? Jak blízko jste k sobě?

A víte co? Ano, rozumíme, někdy to není jednoduché... pojdme si udělat takovou projekci a naplánovat to – tak trochu – životu do budoucna! Představte si sochu svojí rodiny tak, aby pro vás byla nejkrásnější a ten obrázek si podržte v paměti. Ne nadarmo se říká, čemu věnujeme pozornost, to se snadněji zhmotňuje...

5

OŽÍVAJÍ !...

Po stopách soch ve veřejném prostoru

Autor sochy: Ctibor (Borek) Bayer,
Sladké nicnedělání / Ležící dívka, 1988

Pojďme se společně zasnít... Představte si parné léto, slunce, jak se dotýká vaší kůže, šplouchání vody... ano takové SLADKÉ NICNEDĚLÁNÍ... Přesně tak se jmenuje i tato socha. Také se jí říká LEŽÍCÍ DÍVKA. Vidíte ji tam? Obejděte sochu a obhlédněte ji pečlivě ze všech stran... Rozeznáváte jednotlivé obrysy? Odkud vám socha připadá nejhezčí?

Dívka původně ležela v bazénu s vodou... prostě pohoda, když jsme uvolnění a zrelaxovaní... a tahle pohoda se mohla přenášet i do okolí. Jak to vidíte dnes? Taky se vám zdá, že dnešní prostředí dívce tu její nakažlivou pohodu tak trochu zadrželo?

6

OŽÍVAJÍ !...

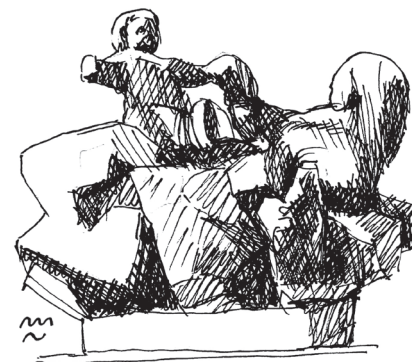
Po stopách soch ve veřejném prostoru

MATEŘSTVÍ. Jako by se klubalo z různých částí sochy, aby nakonec vykouklo na svět ve své plné kráse hry, radosti a spolubytí.

Každá socha, stejně jako kterýkoliv okamžik v životě, se klube z různých částí – materiálu, autorových myšlenek, předchozích událostí, kroků, které jsme udělali či neudělali... Z čeho se klube mateřství?

Nedaleko sochy je 5 kamenných kostek, využijte je jako podstavce! Umístěte na ně 5 symbolů představující pro vás mateřství. Mohou to být předměty, které máte u sebe, nebo třeba tvar vytvořený z kamínků, listí, klacíků – nebojte se hrát si a popustit uzdu fantazii, význam předmětu dáváte vy sami. Dokážete naplnit všech 5 podstavců?

Chcete-li, svoji „výstavu“ zdokumentujte. [#denikjedneprochazky](#)

Autor sochy: František Navrátil, Mateřství, 1974.
Dokreslením způsobu, jakým také sochař přemýšlel, může být tato citace z rozhovoru s autorem: „...Druhým tematickým okruhem jsou mladé dívky. Na nich mě fascinuje to, že doba, kdy jsou krásné, je poměrně krátká. A ony tento svůj dar odevzdají, vychovávají děti a zbytek života dokážou prožít ve vnitřní rovnováze,“ říká Navrátil. Jak je tomu u vás? Souhlasíte s pohledem autora?

Cit. dle <https://www.e15.cz/magazin/sochar-po-kterem-pojmenovali-brouka-851207>

7

OŽÍVAJÍ !...

Po stopách soch ve veřejném prostoru

Podívejte na něj, sedí tu se svým medvídkem jako každý jiný malý kluk doma na dvorku. Jen ho pohladit. Je tady moc důležitý. Stal se symbolem tohoto místa, nápovědou, kdo bydlí za zdmi bílé budovy. Jasně, jsou to děti!

Zavřete oči a představte si svůj vlastní domov. Co v jeho okolí ukazuje na to, kdo v něm bydlí?

Autor sochy: nezjištěno.

Autorem budovy je věhlasný funkcionalistický architekt Bohuslav Fuchs, který celý dům vyprojektoval bez nároku na honorář jako svůj příspěvek Těsnohlídkově charitativní činnosti. Základní kámen budovy byl položen 8. prosince 1928 a přesně za rok, 8. prosince 1929 se do budovy stěhovaly první děti.

V budově sídlí Dětský domov pojmenovaný po dánské královně Dagmar (dceři Přemysla Otakara II.).

Popud k jeho vzniku dal brněnský básník, novinář a spisovatel Rudolf Těsnohlídek.

Poté, co s přáteli v lese u Bílovic našel a před zmrznutím zachránil odložené dítě, malou Lidušku, začal opuštěným dětem pomáhat charitativní sbírkou pod Vánočním stromem republiky – ano, tahle tradice je tady od nás, z Brna!

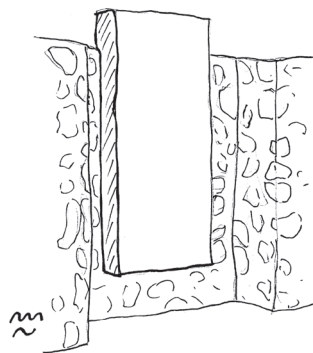
První takový strom se rozsvítil 14. prosince 1924 na náměstí Svobody.

8

OŽÍVAJÍ !...

Po stopách soch ve veřejném prostoru

Je to socha, a přece není? Pamětní deska připomínající, že na tomto místě, v domku svých rodičů, žil, tvořil a byl tu „doma“ básník Vítězslav Nezval.

Podívejte, jak obyčejný plot změnila ve výtvarné dílo. Přistupte blíže, zavřete oči a přejděte rukou po struktuře desky i kamenné zídce okolo. Vnímejte změny povrchu, energii materiálu, pocit v konečcích prstů... jak vám deska připadá teď?

Autoři pomníku:

Zdeněk Řehořík, Karel Menšík, 1988

Pamětní desky nám obvykle připomínají toho, kdo tu žil nebo událost, co se tu stala. Báseň „Na břehu řeky Svatky“, které úryvek na pomníku čtete, je taková „poetická pamětní deska“ místa, kudy básník často chodil procházkou do oblíbené hospůdky Rosnička. Schválně, najděte si její další sloky a posuďte sami!

Zdroj fotografie: <https://brnensky.denik.cz/galerie/vystava-o-zivote-vitezslava-nezvala-v-rajhradskem-klastere.html?photo=2&back=2153661486-2244-50>

9

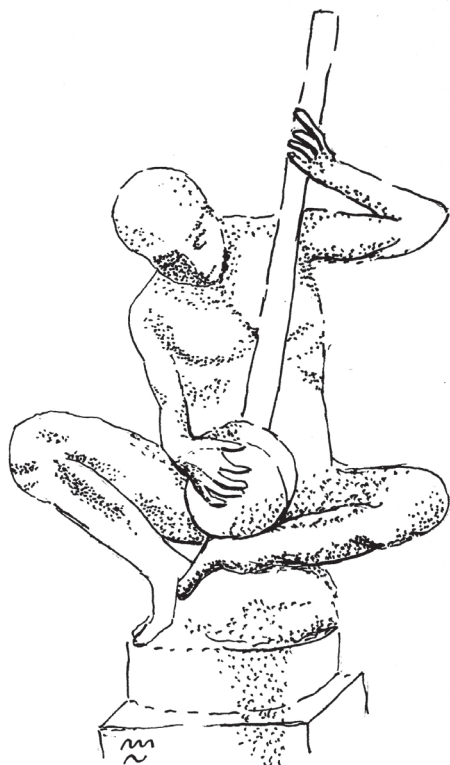
OŽÍVAJÍ !...

Po stopách soch ve veřejném prostoru

Podívejte se do zahrady. Jako by se v ní zastavil čas. Sedí tam HRÁČ NA NINĚRU a hraje svoji melodii.

Jaká melodie, jaký rytmus by vám ladily k tomuto domu, k tomuto místu, k tomuto hráči? Komu asi tak hraje? A... co se mohlo odehrát předtím, než tu usedl? Nebo co se stane potom, až dohraje? Představte si celý příběh... a chcete-li, povyprávějte si jej navzájem.

Sochy nás často zvou do příběhu, jsou bránou k fantazii, tak proč toho nevyužít...

Autor sochy: Václav Hynek Mach, Hráč na niněru, 1922-1924. Jedná se o kopii původní sochy. Originál je umístěn v zahradě vily brněnského architekta Jindřicha Kumpošta, pro kterou socha vznikla. Můžete se na něj zajít podívat (Barvičova 15), a až tam budete... zkuste si nacítit, jakou melodii a komu by asi mohl Hráč na niněru hrát v tamní zahradě...

10

OŽÍVAJÍ !...

Po stopách soch ve veřejném prostoru

Na terase domu spočívá MYSLITEL. Proč právě myslitel a proč tady? Možná se architektu Dušanovi Jurkovičovi, který si vilu pro sebe postavil, socha prostě líbila a ladila mu právě do tohoto zákoutí. Anebo je to připomínka toho, že máme v životě a o životě přemýšlet?

Všimněte si výrazu Myslitelovy tváře. Jak se tváříte vy, když přemýšlíte? Vyfoťte své přemýšlivé selfie a můžete se porovnat se slovuťným myslitelem!

A také se rozhlédněte kolem a prohlédněte si vilu. Je tak jiná oproti ostatním! Architekt nedbal na tehdejší konvence a postavil si dům podle sebe, originál. Protože každá rodina, každý domov je originál...

Možná právě k tomu nás nabádá onen myslitel u domu – nebát se být sám sebou. Přijmout své kořeny, ale vytvářet svůj život podle svého. Právě tak jako architekt obtiskl slovenský folklor, který ho od dětství obklopoval, do svých staveb. Co říkáte?

Autor sochy: Jan Štursa, Myslitel, před r. 1906. Víte, že socha se k vile vrátila zpět po 93 letech? V roce 1919 se Dušan Jurkovič s rodinou odstěhoval do Bratislavy a sochu si vzal s sebou. Syn Juraj ji později věnoval Národní galerii v Praze a ta ji propůjčila na původní místo.

